

Broj :

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
INSTITUTA ZA MJERITELJSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2007. GODINU

Sarajevo, juni 2008. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	NALAZI I PREPORUKE	4
1.	Realizacija ranijih preporuka	4
2.	Sistem internih kontrola	4
2.1.	Planiranje i izvršenje budžeta	5
3.	Popis sredstava i izvora sredstava	5
4.	Usklađenost sa zakonima i pravilima	6
4.1.	Javne nabavke	6
III	KORESPONDENCIJA	7

Prilog : Tabela 1 'Izvršenje budžeta za 2007. godinu'

I MIŠLJENJE REVIZORA

Osnova za reviziju

Na osnovu Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj: 12/06) izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja u **Institutu za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Institut) koji se odnose na godinu koja se završava 31.12.2007. (Bilansa stanja, Posebnih pregleda uz Bilans stanja i Analize izvršenja budžeta).

Odgovornost menadžmenta/revizora

Rukovodstvo Instituta odgovorno je za pripremu finansijskih izvještaja, zakonitost izvršenih transakcija i namjensko korištenje sredstava. Rukovodstvo je također odgovorno za uvođenje sistema internih kontrola kojima se osigurava pouzdano upravljanje javnim sredstvima. Naša odgovornost, kao vanjskog revizora, propisana je Zakonom o reviziji, standardima revizije i Etičkim kodeksom za revizore javnog sektora.

Shodno tome, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Također, naša odgovornost je da procijenimo da li rukovodioci Instituta primjenjuju zakone i propise, koriste sredstva za odgovarajuće namjene i da ocijenimo finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sisteme internih kontrola.

Cilj i djelokrug revizije

Reviziju smo obavili u skladu sa Revizionim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija – ISSAI i Međunarodnim standardima revizije. Revizija uključuje ispitivanje, na bazi izvršenih testiranja, dokaza koji su relevantni za iskazane iznose i objavljivanja u finansijskim izvještajima, te regularnost finansijskih transakcija koje su uključene u finansijske izvještaje.

Revizija je planirana i izvršena tako da se dobiju informacije i objašnjenja koja smatramo neophodnim za osiguravanje dovoljnih dokaza koji pružaju razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane greškama, prijevarom ili drugim neregularnim radnjama i da su sredstva utrošena u skladu sa odobrenim budžetom i drugim propisima. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za naše mišljenje.

Kvalifikacija se odnosi na sljedeće:

- 1.1. *Procedure javnih nabavki nisu u svim slučajevima provedene u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama (vidjeti tačku 4.1. Izvještaja).*
- 1.2. *Popis sredstava i izvora sredstava za 2007. godinu nije u potpunosti izvršen u skladu sa računovodstvenim standardima i instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH (vidjeti tačku 3. Izvještaja).*

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji Instituta za 2007. godinu prikazuju realno i istinito finansijsko stanje na dan 31. decembar 2007. godine i u skladu su sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i Pravilnikom o računovodstvu institucija Bosne i Hercegovine.

U svim materijalno značajnim aspektima rashodi Instituta su upotrebljeni za svrhe koje je odredio Parlament Bosne i Hercegovine i u skladu su sa relevantnim propisima, osim za moguće efekte koji su iskazani pod tačkama 1.1. i 1.2. gore navedenim.

Sarajevo, juni 2008. godine

II NALAZI I PREPORUKE

1. Realizacija ranijih preporuka

Institut je nastao transformacijom/podjelom Instituta za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine u tri nova instituta i to: Institut za standardizaciju, Institut za mjeriteljstvo i Institut za intelektualno vlasništvo. Transformacija/podjela je izvršena na dan 31.12.2006. godine. Nakon izvršene diobe i provedenih ostalih aktivnosti Institut je počeo sa radom početkom 2007. godine.

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Instituta za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo za 2006. godinu o čemu je sastavljen Izvještaj o reviziji sa nalazima i preporukama. Izvještaj je osim Institutu za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo dostavljen i novoformiranim institutima sa naznakom da preporuke navedene u Izvještaju mogu biti iskorištene i u poslovanju novih instituta, kako bi se izbjeglo ponavljanje istih nepravilnosti.

S obzirom da je Institut počeo sa radom 01.01.2007. godine nije, u skladu sa odredbama člana 16. stav 3. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine, bio obavezan dostaviti odgovor Uredu za reviziju institucija BiH o preduzetim aktivnostima radi prevazilaženja navedenih slabosti.

2. Sistem internih kontrola¹

Sistem internih kontrola podrazumijeva skup postupaka i mjera koje preduzima rukovodstvo u cilju osiguranja tačnog i pravilnog evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima, zaštitu imovine te efikasno, ekonomično i efektivno trošenje javnog novca. Izvršili smo ispitivanje sistema internih kontrola, administrativnih i računovodstvenih procedura i kvaliteta finansijskog upravljanja u Institutu. Cilj ovih ispitivanja je bio da se uvjerimo u kojoj mjeri su operativni ciljevi ostvareni i koliko su pouzdani podaci na kojima se baziraju godišnji finansijski izvještaji te da li je finansijsko upravljanje u skladu sa postojećim propisima.

Tokom procesa revizije uočili smo da sistem internih kontrola nije na zadovoljavajućem nivou, nije izgrađen prema COSO modelu koji sadržava pet komponenti i ne pruža razumnu osnovu da će spriječiti i blagovremeno otkloniti moguće nepravilnosti i nedostatke. Također je ustanovljeno da nije, u skladu sa Zakonom o mjeriteljstvu BiH, oformljen Savjet o mjeriteljstvu koji bi pomogao u poboljšanju sistema internih kontrola i strateškom razvoju Instituta i mjeriteljstvu u Bosni i Hercegovini te doprinio harmonizaciji entitetskih sa državnim Zakonom. Uočene slabosti sistema internih kontrola se odnose na: nepopunjenost sistematizacije radnih mjesta u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji (rukovodioci pojedinih sektora); planiranje budžeta rađeno prije formiranja Instituta (rađeno u starom Institutu za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo), što je imalo za posljedicu naknadno prestrukturisanja budžeta; nedovoljan nadzor/kontrola nad izvršenjem budžeta; propuste vezano za primjenu Zakona o javnim nabavkama i sl. Posljedica nedovoljno efikasnog sistema internih kontrola može dovesti do povećanja rizika poslovanja kao i nenamjernog korištenja budžetskih sredstava.

¹ Saglasno članu 13. stav 2. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine revizija ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola o čemu ne izražava mišljenje već izvještava o uočenim slabostima.

Preporuka

Uvažavajući činjenicu da je ovo prva godina rada Instituta, kao samostalnog pravnog subjekta, smatramo da rukovodstvo treba da ubrza aktivnosti na izgradnji sistema internih kontrola u skladu sa Vodičem za efikasne interne kontrole i COSO modelom sistema internih kontrola na bazi pet komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolnih aktivnosti, informacija i komunikacija, monitoringa, a sve u cilju smanjenja rizika od eventualnih grešaka, prijevара i zloupotreba u poslovanju.

2.1. Planiranje i izvršenje budžeta

Predviđena gornja granica rashoda Instituta za 2007. godinu iznosila je 1.500.000,00 KM. Budžet je odobren u ukupnom iznosu od 1.486.823 KM, a ostvaren u ukupnom iznosu od 1.447.883 KM ili 97%. Struktura sredstava po vrsti rashoda prikazana je u tabeli 'Pregled planiranog i izvršenog budžeta za 2007. godinu', u prilogu 1. Izvještaja.

Izvještavanje o izvršenju budžeta tokom godine vrši se kvartalno iz pregleda rashoda budžeta po budžetskim pozicijama. Uočili smo da sistem internih kontrola kod izvršenja budžeta nije u dovoljnoj mjeri efikasan kada su u pitanju isplate na pojedinim stavkama budžeta kao npr. stimulacije i putni troškovi.

Stimulacije: Pojedinačno za tri zaposlena isplaćena je stimulacija preko 20% (27,50%, 27,51% i 22,53%) u odnosu na njihova godišnja primanja, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH, član 21. stav 3. u kojem stoji da iznos pojedinačne godišnje stimulacije po zaposlenom može iznositi maksimalno 20% njegove godišnje neto plaće.

Putni troškovi: Nalozi za službena putovanja se uglavnom ne pravdaju u propisanom roku od pet dana u skladu sa Odlukom o načinu obračuna plaća i drugih naknada zaposlenih u Vijeću ministara BiH, ministarstvima BiH i drugim institucijama i tijelima Vijeća ministara BiH. U pojedinim slučajevima se uz putne naloge ne prilaže poziv na službeni put od strane organizatora iako je iz naloga vidljivo da organizator snosi troškove smještaja i putovanja. Dalje, ne postoji Knjiga putnih naloga, kao osnova za efikasnu kontrolu ovih troškova.

Preporuka

Potrebno je da se osigura efikasan nadzor nad izvršenjem budžeta posebno u dijelu navedenih troškova te da se osigura poštovanje Odluke Vijeća ministara o vremenu pravljanja putnih naloga. Također je potrebno osigurati poziv za službeni put u inostranstvo iz kojeg je vidljivo ko snosi troškove smještaja i putovanja, kako bi obračun troškova bio tačan i ispravan.

3. Popis sredstava i izvora sredstava²

Popis sredstava i izvora sredstava za 2007. godinu nije izvršen u skladu sa računovodstvenim standardima i instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH. Skrećemo pažnju na utvrđene nepravilnosti:

² Svrha popisa jeste da se na osnovu stvarnog stanja uskladi knjigovodstveno stanje sredstava i njihovih izvora, knjiženjem razlika odnosno viškova i manjkova i tako osiguraju realni podaci u računovodstvenim iskazima godišnjeg obračuna. Popis doprinosi da u godišnjem finansijskom izvještaju bude iskazan istinit i fer pregled sredstava, obaveza i potraživanja pod uslovom da se isti izvrši u skladu sa propisima, što po mišljenju revizije nije bio slučaj sa izvršenim popisom u Institutu.

Stalna sredstva-građevine: U poslovnim knjigama Instituta, poslovna zgrada površine cca 280 m² u vrijednosti od 6.317,00 KM se vodi po knjigovodstvenoj vrijednosti što je značajno ispod njene fer vrijednosti. Još uvijek nije vršeno utvrđivanje fer vrijednosti kako to zahtijeva MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Reviziji nije prezentirana dokumentacija o vlasništvu nad nekretninama koje Institut iskazuje u svojim poslovnim knjigama.

Obaveze: Popisna komisija je djelimično popisala neizmirene obaveze Instituta na dan 31.12.2007. godine. Ukupne kratkoročne obaveze prema podacima iz glavne knjige iznose 131.471,86 KM i u odnosu na inventurno stanje veće su za 68.445,89 KM. Navedena razlika se odnosi na: plaće za redovan rad u iznosu 27.598,49 KM, naknada na plaće u iznosu 4.458,51 KM, poreze i doprinose na plaće u iznosu 23.098,60 KM i ostale obaveze prema djelatnicima u iznosu 8.105,29 KM. Ova konta popisna komisija nije popisala. Također, popis obaveza prema dobavljačima nije izvršen po broju računa, datumu računa i iznosu računa po svakom dobavljaču.

Preporuka:

Institut je dužan da pokrene inicijativu za rješavanje statusa građevinskih objekata. Također je dužan da u skladu sa zahtjevima gore navedenog standarda pristupi utvrđivanju, a onda i iskazivanju fer vrijednosti stalnih sredstava.

4. Usklađenost sa zakonima i propisima

4.1. Javne nabavke

Utvrđeno je da sistem internih kontrola kod procesa nabavki nije uspostavljen na način da je osiguran nadzor i kontrola u svim fazama procesa nabavke, od samog planiranja nabavki do praćenja izvršenja zaključenih ugovora. Skrećemo vam pažnju na nedostatke i propuste u procesima nabavki koje smo zabilježili tokom obavljanja revizije.

- Za pojedine nabavke roba i usluga nije provedena procedura izbora dobavljača u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama nego su nabavke vršene od dobavljača iz prethodnih godina, npr: Institut nije proveo proceduru izbora dobavljača za usluge avio prijevoza i goriva. Troškovi prijevoza u inostranstvu javnim sredstvima u 2007. godini iznosili su 12.430,80 KM., a troškovi benzina i dizela 5.232,04 KM.
- Za stručne usluge vezane za uvođenje sistema upravljanja kvalitetom u laboratoriji za plemenite metale nije provedena procedura izbora dobavljača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama iako su troškovi po ovom osnovu iznosili 7.371,00 KM. Korištene su usluge dobavljača «Qualitas» koji je izabran direktnim sporazumom.
- Institut je proveo proceduru izbora povremenih saradnika iz oblasti mjeriteljstva (stručne usluge) otvorenim postupkom (lot 1: Izrada studija, strategija razvoja, projekata i analiza u cilju izgradnje mjeriteljskog sistema u BiH, lot 2: Prevođenje međunarodnih ugovora, propisa i normativnih dokumenata). Konstatovane su sljedeće nepravilnosti: u Odluci o pokretanju postupka nabavke nije navedena procijenjena vrijednost nabavke; tenderska dokumentacija nije pripremljena; Utvrđeni su kriterijumi (reference u oblasti mjeriteljstva 60%, cijena 25%, dokazi o profesionalnoj sposobnosti 15%) za dodjelu ugovora, ali nije bilo evaluacije ponuda u skladu sa predviđenim kriterijumima; donesena je odluka o zaključivanju okvirnih sporazuma koji nisu potpisani; na osnovu provedene procedure izabrani su svi ponuđači (i fizička i pravna lica) koji su dostavili potpune i pravovremene ponude - tako je formirana lista od 50 potencijalnih

kvalifikovanih kandidata koje će Institut po potrebi angažovati za određene poslove.

Revizija je mišljenja da se u ovom slučaju radi o specifičnoj vrsti usluga koje nisu decidno regulisane Zakonom o javnim nabavkama te da je bilo potrebno tražiti mišljenje Agencije za javne nabavke BiH.

- Testiranjem procedure izbora dobavljača za laboratorijsku opremu (lot 2 - susceptometar za određivanje magnetizma kod tegova, lot - 3 komparatori za masu) utvrđeno je da je izabranom dobavljaču «Saratorijus Libra Elektronik» d.o.o. Sarajevo ugovorena roba plaćena unaprijed u decembru 2007. Ugovorom je određeno da se plaćanje izvrši u roku od 30 dana od dana isporuke. Roba za navedene lotove je isporučena 22.01.2008.

Preporuka

Institut treba da izvrši analizu propusta u procedurama javnih nabavki kako bi se, u cilju zakonitog i transparentnog trošenja javnih sredstava, dosljedno poštovale sve odredbe Zakona o javnim nabavkama. Također, sugerišemo da se za sve nejasnoće i dileme tokom provođenja procedura nabavki konsultuje Agencija za javne nabavke BiH.

III KORESPONDENCIJA

Institutu je uručen Nacrt izvještaja o reviziji za 2007. godinu na razmatranje i dostavljanje eventualnih novih dokaza i komentara na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od 15 dana, Institut nije dostavio komentare na nalaze sadržane u Nacrtu izvještaja o reviziji. Po tom osnovu ovaj Izvještaj predstavlja konačan izvještaj dostavljen klijentu bez korekcija u odnosu na Nacrt izvještaja o reviziji.

Sarajevo, juni 2008. godine

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

mr. Dragan Kulina

GENERALNI REVIZOR

M.P.

Milenko Šego